

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, П. пом.
Конто почт. шлан. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. переполювання
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місечно: в крив 500 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 ш. фр., Чехо-
словаччині 20 к. кр., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редкації: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Культурне діло.

Львів, 10. квітня 1929.

Наші робітники пера звертаються до громадянства прийти їм з допомогою для придбання власної літньої оселі в наших горах.

Не знаємо, як відгукнеться наш інтелігентний загаль на цей поклик. Але знаємо, що є перший випадок на галицькій землі, коли зорганізовані письменники та журналісти звертаються до свого громадянства за допомогою.

Досі журналісти та письменники були тими, які перші приходили з допомогою при всяких абірках нашим інституціям, товариствам і організаціям. Коли треба було кинути серед загалу ідею, освітлити її, розяснити, спопуляризувати — представники громадянства звертались у першу чергу до нашої преси.

Преса в нас слаба. Не можна рівняти її впливу з впливом мільйонних концертів, що гуртують доккола себе найбільших фінансистів і керманців держави. А проте по змозі своїх скромних сил наша преса складала при кожній нагоді депуту до скароніції кожної нашої організації, що потребувала її піддержки, чи то, а момент своїх засновки, чи в хвилинах матеріальної скрути.

Роль письменників у наших національних, знесилених життях незавидна. Аж тоді, коли якийсь небуває з них умирає або нахилиється в останній етапі свого життєвого шляху, громадянство довідується, що він живе з алідних і що його талант роками заломлювався у боротьбі за "хліб насущний".

Наші інституції, організації ні приватні мейснати не астановлюють ніяких премій ні нагород, не розписують ніяких літерат. конкурсів, які могли би щороку заохотити письменників до праці та матеріально піддержати їх у ній на майбутнє. Наші письменники та журналісти не користуються ні з одного з привілеїв або вигод, доступних для чужинських робітників пера.

Покищо єдиним бажанням наших робітників пера є мати невеличкий захист, де раз на рік, на протязі місяця могли би вони відпочити на зоні природи, свободі обмінитись думками та враженнями, затіснити дружні взаємини та подумати над засобами оживлення нашого духового життя.

У цьому скромному ділі повинно допомогти їм громадянство. Не один наш громадянин, який у приступі доброго настрою, при нагоді якогось буди родинного свята або в веселім товаристві легко рукою витрачує 100 і 200 зол., міг би такою одноразовою жертвою сплатити свій довг супроти української книжки та преси і цим дати доказ зрозуміння культурного діла.

По широкому світі.

Венізієльс заявив, що Греція буде далі вести свої змагання до мира й хоче підписати пакт приязни з Туреччиною та Болгарією.

Всіх за вчорашніми звістками, що Гінденбург зовсім здоровий, приходять нині телеграми, що він повністю недужий.

10.000 американських воєнів жде на кордоні Мексику, щоб виступити негайно, коли тільки мексиканські повстанці вийдуть ще раз на територію Спол. Держав.

"Осерваторе Романо" поміщує гостру замітку на адресу радянського уряду в зв'язку з переслідуванням католицьких священників.

Приятна консисторія Ватикану збереться між 20 і 23. травня.

Литовський уряд рішив признати соціалістичну партію незаконною і розв'язати її. Досі арештували 56 її членів. Соціалістична партія, як пише урядова преса, підготувала державний переворот.

З Німеччини приходять звістки, що між партіями, які стоять в обороні уряду, прийшло до порозуміння і що вони утворять великий блок чорничів.

Відгуки на статтю марш. Пілсудського.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 8. квітня 1929.

Загальне враження — те саме, що у Львові і скрізь, куди "Діло ока" сягнуло. З тією хіба різницею, що Варшава анала вже в суботу, що слідує для санції газети принести статтю марш. Пілсудського, а своєрідна слава дотеперішніх його статей, промов та взагалі певного рода енуційістич, та ще в нинішня особлива політична ситуація (повний місяць кабінетової кризи!) довела до того, що вчора, в неділю, коло 9-ої години ранку в пречислених тутешніх кіосках не було вже ні одного примірника "Гласу Правди", "Епохи", "Курера Поранного", "Експресу Поранного" та "Дня Польського". З санції преси, один "Пшедсвіт" тієї статті до поміщення не отримав: бо теж у статті лише один клуб БВ. є випитий зід загальної характеристики нинішнього союму і його членів, а клуб "Револуційної Фракції" до того виімку не зарахований. Збова санції газет лише жидівський "Момент" добув собі посередньою дорогою текст статті — за для сензациї.

Бож це й сензация небувала і ці два дні ніде про ніщо іншого не говориться, як лише про ту статтю, про зміст і форму "Дня ока або вражіння людини хворої з бюджет. сесії сойму". Не дивлячись, що нині поза "Роботником" і "Курером Варшавским", усі варшавські поважніші газети те "Діло ока" в цілості передрукували, та вже не як сензацийний газетний матеріал, а як історичний документ і як документ величавської актуальної практично-політичної важности.

Що говорять? Богато, дуже багато. Що пишуть? Мало, страшенно мало. Межі розмов на тему статті-марш. Пілсудського надзвичайно широкі: ось напр. журналістів цікавить питання, як їх товариші із різних національностей, кореспонденти непольської преси попереджали на їх рілні мови ріжні, у словниках незаустрічні, вислови! Мимходом кажучи, коли й автора цих рядків спитали, як по українськи звучить те й друге слово — він був — зі соромом це признав — немало збентежений, бо кількості його побут за межами рідного краю погано відбився на його знанню різної фразеології... Говорять і про те, що офіц. ПАТ подав за кордон статтю марш. у просто версальській формі, що "Час" пропустив цілі уступи, — говорять про причини, значини і наслідки статті.

Але пишуть мало. Ось нинішня "Газета Варшавська" написала цілу передову статтю "Про повагу держави" і за цей свій поважний крок була — скомфісована. З рещти опозиційної преси "Курер Варшавський" звертає увагу на два головні суттєві моменти статті "Діло ока": признання маршалка, що в останньому часі кількакратно аголосовував перед президентом редубліки готівності стати на чолі уряду, і погрозу під адресою Держ. Трибуналу, що колиб він, марш. Пілсудський був премером, то "Державний Трибунал не відважиться зібратись ані разу". До тої останньої точки "Курера Варш." скромненько зауважує:

Заходять тут очевидно якісь непорозуміння. Бо такої ситуації з правного погляду не можна подумати собі. Зрештою, як відомо, перше засідання Держ. Трибуналу вже відбулося, його члени є запрошені, а в ріжних обов'язуючих у Польщі законів означена законно діяльність Держ. Трибуналу не може бути зупинена розпорядком голови ради міністрів.

І даліше:

Ціла стаття марш. Пілсудського є проінита антомою йому відразу до союму, яку вже пера зовнішля. Те своє негативне відношення до парламенту вибрав в форму особливо яскраву, впливаючи таких досадних висловів, що трудно би їх на цьому місці навести, при чому один особливо зрастичний вислів у вчорашній статті повторився в ріжних відмінках аж тоїжній разі...

Саля Музичного Тов-а ім. Лисенка
середа, дня 10. ц. м. о 8. год. вечер
:: КОНЦЕРТ ::
1762 гена Миколи Дублянського
Білету в Союзнім Базарі.

Навівши потім коментар "Дня Польського", про який буде мова нижче, "Курер Варш." заявляє:

Не вдаємося в оцінку тріумфальних вислків, виведених із статті марш. Пілсудського органом князя Развініла... Ми з свого боку, у постійній журбі про громадське добро можемо висловити хіба пересвідчення, що того рода безприкладно асправі у змісті і формі виступи діячів, які займають перелові становища у державній ераркії, нусить викликати всюдн дуже відмінний ефект.

Подібну увагу зробив "Роботник" ще в недільному числі, подаючи заздалегідь у 9-ти рядках петіту зміст довжезної передрасторіювальної статті:

Від себе додаємо тільки одну увагу: не можемо зрозуміти, яку користь можуть принести Польщі того рода заяви б. Начальника Держави, б. премера й нинішнього міністра військових справ Річпосполитої.

Із санції преси найдовший і найповажніший коментар приніс агазаний уже вище монархістичний "Дзень Польскі". Аристократи а книжого подірячка пн. Развініла й Любомірського вважають доцільним такі проти форми вислови марш. Пілсудського делікатно застерігати. Однак ця форма настільки вже маршалкової пнтома, що

не аликликів здивували, бо до неї вже люди привикли.

Зате змістом "Дзень Польскі" захоплений: Стаття марш. Пілсудського

є промінем дуже ясного світла, яке розшоршує хаос адогалів, міркувань і коментарів, що зродився у зв'язку з істнуючими від кількох тижнів настроями криз... Зі статті виділяємо й понад усякий сумнів, що відношення марш. Пілсудського до союму не тільки не змінилось на краще, але, навпаки, стало ще більше безоглядне... Навіть про відносно пристойне ("поправне") співжиття між марш. Пілсудським та союмом мови бути не може... Не є виключене, що на чолі нового кабінету стане марш. Пілсудський. А як лан маршалок розуміє напдання будучого уряду, це асно чейше видно з заяви, що ні разу не дозволить зібратись Державному Трибуналу, який має судити мін. Чеховича... Вже нині ніхто не може мати сумніве, до якої мети буде зматати новий уряд і яке буде його відношення до найбільш актуальних проблем нашої державности... Ситуація вислилася і "розгоріла" зближеться.

А проте, не вважаючи на такий "ясний" коментар твердимо, що, навпаки, всі попередні сумніви щодо фізіоломії нового уряду далі істнуватимуть і ситуація не лише не вислилася, але ще гірше загострилася. Не змінило цього факту також депет брукового "Курера Червоного" про "Грім правди".

...карта політичної ситуації в Польщі відвернулася радикально!... Вчорашня заява це вже не слова присуду, це вже тверда запобіг екакуції!...

У тому самому числі "Курера Черв." є мала замітка пн. "Діло ока", в якій пояснено "фахово", що лікарські оглядини дна ока не тільки не є поважною і небезпечною операцією, але теж їх причини бувають інколи дуже неясні, тому взагалі "для ока" не треба брати трагічно. Дехто пояснює ці виводи, що не "дипломатичний" натяк, аби взагалі статті маршалка не привнесути таких трагічних наслідків, про які тоїжне самий "Курерок" трохи вище пише товстим друком!

Поважні сумніви має теж жидівський "Наш Пшедсвіт", який передовице п. я. "Діло ока" і сучь справи" кімчає таким багатомовним аворотом:

...Щикаво теж буде, яка становище до цієї справи займає пан президент Річмондсполіт, бо стаття марш. Піасудського залишає під цим оглядом деякі неясності...

Безумовно, що можна погодитися з гіпотезою, що

„стоїмо може напередодні важливих рішень, боїсних операцій, багато небезпечніших, ніж оглядини дна ока“.

— але лише зі застереженням „може“. Бо як перед статтею марш. Піасудського ніхто нічого немоє не знав і всі оперували лише гіпотезами, таксамо діється і після цієї статті. Що торкається безпосередніх наслідків статті, напр. евелт, реакції *обому союму* (конкретний захід державного зрадинства після першого союму і перекупства другого союму, таємничий уступ про якіс пар- тійні бойки у союмі, погроза Державному Трибуналові), то інформації з нинішнього дня ка- жуть твердити, що *ніякої реакції не буде*. Отже „можливо“, що в великій хмарі буде цілком ма- лий дощик, що знов не вилякчає, що „може“ бу- ти“ і справді шалена буря...

І. Кедрин.

Заява американського фінансового дорадника в Польщі.

Американський фінансовий дорадник в Польщі Девей спростовує чутку, немов би то він змішувався у переговори в справі утворення нового уряду. Він опублікував коротку заяву, що план стабілізації польської валюти не залежить від польської внутрішньої політики, і що він осо- бисто не змішується у внутрішньо-політичні справи. Ця заява була викликана звісткою од- ного великого фінансового органу в Лондоні, який повідомляв, що Девей виступив перед прези- дентом Польщі проти диктаторського уряду крайніх військових кругів, бо це зменшило би можливість контролювати бюджет.

Соціалістичний капіталізм.

Громада міста Відня, що ним, як відомо, кермують соціалісти на чолі з бурмістром Звй- цем, є власницею величезних будинків-касарень, в яких мешкає коло 170 тисяч людей, майже 10 проц. цілого населення Відня. 40 проц. всієї площі міста належить громаді, при чому загальний роз- мір теренів, придатних до забудови, вдвоє біль- ший від території нової іспанської держави — Ва- тикану. Таким чином громада Відня заряджує величезним нерухомим майном, що дає, розумі- ється, величезні прибутки. Для поповнення каси міста багато причиняється фінансовий диктатор міста Брайтнер, який установив високі податко-ві норми. Тому не дивно, що соціал-демократи зі своєї цитаделі-ратуша хотять кермувати долею всієї Австрії, бо-ж вони добре зрозуміли новітню правду, що хто має гроші, може мати колн не ає, то дуже багато.

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

БЕЗЖУРНІ ДНІ.

Оповідання.

(Продовження)

— Очі думки ворухатся від довгого часу і мій ум, заборали сон з моїх віч! — промовив тихо Грицько. Він стояв білий, його очі горіли. — Ви- кресати огонь, огонь, що всіх запаляв би і рабів примусив до великих діл! Нераз оглядаюся на-зад, як жили наші батьки, а як ми живемо: бачу поступ, але він іде поволи. Один рух, огонь збу- дить нас, він один у силі вирвати нас усіх із сну буденщини й повести до великих амагнів, до ле- гу, до сонних вір... Земля вже давно спрагнена кровю! Одна кров і пожмега збудить усіх сонних!

— Стривай! — перебив Стецько. — Ти спо- дієшся, що рух, пожмега перетворить, переродить душі? Ти віриш у те, що зліній стане в огні грудницим, а дурень — мудрим? Ти віриш у те, що рух, огонь, революція перетворить старого Де- мичконого, латхуть його до великих діл, тоді, ко- ли він все життя робив малесенькі? Як подлеться кров і скинемо кайдани і в Сорочках крикне наріз: „Давай провід!“, то старий Левчицький відповість: „Ім крапка і крапка — по піпівці нема ось тут крапки!“ А думаєш, що старий Поєстритач поба- нить і розірваність, що велике, а що мале? Рево- люція може його або йому подібного виникнути на визначне місце, а тоді він як міністр тотол аласорочно направлється міністерським ворога! А той, що ціль життя бачить в одних картах і ней наші товариш, що сам укрив у себе життя на чо- тири роки — буде, думаєш, тепер дбати про а-зальні діла, як він не дбав про них ніколи? Ні! Він нині протратив цілих чотири роки свого життя — а час! безжурний протратить і добро за-

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНІШЕ РОМАН ЗУБИК

ЛВІВ, ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

Огляд подій.

Америка. — Англія. — Стріча Чемберлена і Муссоліні.

Берлін, 6. квітня 1929.

II.

Прихід Гувера до влади вносить у політич- ний розвиток найближчих літ неменше сильний чинник сталості і означеності що й репараційна конференція. Правда, багато прочищується робо- ти вніс у післявоєнний світовий хаос уступивши президент Кулідж. Одною із найбільших його за- слуг було те, що він вирішав і взагалі усталив проблему великих воєнних міжнародних довгів, завів у цілій отій справі певний порядок, усталив суми і взагалі підготував ось так щодо Європи самовистарчальні позиції американської політи- ки. Але щойно Гувер матиме час і об'єктивні мож- ливості усталити на прочищенім вже ґрунті си- стему великої американської зовнішньої політи- ки. Стоять перед ним передовсім три не вирішені Куліджем питання, а саме: відповідна постановка англо-американського суперництва, справа аме- рикансько-російських відносин і накінче роз- будова системи південно-американської політи- ки. Головною проблемою праводержавного ви- знаання РСРР з боку Америки сотворить певні ре- зальні факти, безконечно важливі для остаточного усталення якостей особливою європейської політики. Німці надіються з усею певністю, що Гувер визнає уряд і державу більшовиків. І хоч нема найменшого сумніву, що активна праця а- мериканського капіталу вибе неодну діру в си- стемі тамошнього соціалізму, то тим неменше схід Європи робиться в такому випадку чинни- ком доволі сильним, щоб німці не могли рахува- ти на більшовицько-американську комбінацію, як на одну з найбільше потенційних можливо- стей в напрямку зміни версальського укладу Е- вропи. Щоправда, це трітватиме ще декілька міся- ців, заки Гувер вловні „впрацюється“ на своєю новому пості. Та всеж його поява на політичній о- виді матиме далекосяглі політичне чи навіть історичне значіння.

Осьтак завдяки активізації репараційної справи і зміні американської президентури на- ломлюються оце можливості, які зможуть пере- вести глибокі зміни в цілому укладі світової, зокрема європейської ситуації. Проте, щойно вирішення третьої проблеми — а саме питання англійських виборів — дасть повну змогу на-

черкнути дальші можливості світово-політично- го розвитку. Вислід англійських виборів вирі- шить передовсім питання зовнішньо-політичного імперського курсу. Політика Чемберлена була весь час дефензивна, побудована з якостей бри- тійсько-імперської оборони перед натиском Аме- рики і РСРР на англійський стан посідання. На- ліній його курсу лежало передовсім політичне „заскелення“ Європи, щоби мати з цього боку забезпечені плечі. Ідею зблизкування Європи він проводив найперше при допомозі політики Лью- карна, потім за допомогою відновленої франко- британської антанті.

Одною з найбільших турбот у тій роботі бу- ло лятентне франко-італійське суперництво. Три рази пробував Чемберлен грати роллю маклера поміж Римом і Парижем. Вперше в 1925 р. на Сильвестра, підчас його візду з Муссолінієм в Рапалло. Потім у вересні 1926 р. підчас візду з Муссолінієм в Ліворно. Нарешті-ж цього року, на другий день латинських Великодніх свят під- час Іх побачення у Фльоренції. Цей сам змисл мали балачки Чемберлена зі секретарем Гранді в осени минулого року в Люгані. Цьогорічна по- їздка Чемберлена до Фльоренції і його побачен- ня з Муссолінієм має ще свій окремий змисл, перш за все як засіб англійської виборчої агі- тації. Аліанс Лондону з Парижем счаста інтерпр- етативно як нові великі підготування до війни так само проти Совітів як і Америки. Але війна — в нинішніх умовах — лише агітаційне средство. Тому то, щоби збудити в англійських виборчих масах переконання миролюбності консервати- стів і їхньої безпартійності в європейських спра- вах зааранжовано стрічу у Фльоренції. Та стріча без сумніву має ще й глибший підклад як тільки бажання здобути агітаційний козир — мовляв — ми такі самі добрі приятелі Італії як і Франції! Але ціла ота фльорентійська історія показує, як дуже є залежний усякий сучасний політик від настроїв виборчих мас, навіть тоді, коли він — так як наприклад Чемберлен — є носієм певної політики, обчисленої не так на ефект нинішнього дня, як на далекі історичні результати. Нові ан- глійські вибори виявлять скільки шанс має Че- мберлен, щоби до кінця провести свою політику. Щойно розв'язка цього питання дасть змогу у- сталити можливості світової політики на цілий ряд літ вперед.

Зенон Пеленський.

Добро „Прогітти“ — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

гальне! Ось що скажу: дурень все буде дурнем, а в час революції, діставши владу в руки, багач-ко ала нажить. Пілий, ставши на чолі, і правих поведе в біду. Коротко, ти в блуді, думаючи, що рух, революція випрямлять кривих. Навпаки може статися: Прийде великий момент, знайде ма- ле число покоління! — як це вже хтось сказав!

— Ти перше казав, що це рабство зробило їх такими, значить: щоб їх навести на добро, тре- ба розбити рабство — зачав Грицько.

— Так, виконе рабство зробило їх такими — відповів Стецько, а нині їм самим треба найпер- ше переродитися в своїх душах. А школа, вихо- вання мусить допомогти. Це праця на роки. Пи- сьменники, поети й великі громадяни мусить бу- ти тими учителями, самі жити для великих діл і своїм життям та вчинками й творами вико- нувати нові покоління. Колиж прийде великий момент буде тоді ствердженням фанту, а не по- чатком. Отже тому ідея твого Прометей мені не сподобалася, він приносить усе готове з неба. А хто сподіється дістати все з неба, гратить само- стійність, стає убогим тілом і душею, як увесь наш наріз, релігійний і — бідинний тілом і душею!

— Туман ти, дурень, — перебив Грицько. — Прометей — це коханий з нас!

— Ти так думаєш? Ти так його задумав? — спитав Стецько. І знов обиди пристанули.

— Так я задумав і так хочу вивести. Проме- тей переходить довгу боротьбу в душі, аж дійшов до планів добра. А коли вже дішов, збирає свої сили, осереджує всю свою енергію на велике діло і жертвує себе без застережень. Він знає, сльозний того, що за його вчинком чекає його тяж- ка кара, та знає він і те, що його вчинок дасть щастя мільонам. І він іде, перенитий всім своїм еством, щоб сповнити обов'язок. Розумієш уже тепер?

Ішли далі. Перед ними пов шляху виро-

стали липи, що тулилися біля старого хреста. Старі, крісаті дерева дрімали тепер у місячному світі.

— Опічнім хвилю! — промовив Стецько. — Мабуть, недалеким уже наш шлях і нічого нам спішиться. Спічнім пару хвилині!

Слів біла лип. По хвилях промовив Стецько:

— Дивне почуття огортає мою душу. Здаєть- ся: пуста ця наша прогулянка і дрібна, та бач, і дрібничі наводять нас часом на цікаві думки. Цей чотири в прозві. Уже давно зродилися в мене думки, та аж нині звів я їх до кутин. — Найпер- ше, іа себе самих, іа своїх душ скінимо армо і будьмо самостійні, тоді станемо вільні, багаті ті- лом і душею. І тільки те, що коханий з нас здобу- де працею і трудом, тільки це одно буде наше. Що здобудемо всі в праці й поті чола — тільки те одно буде наше!

— Це правда — доповнив Грицько.

— І перелімною і перед тобою довгий, терни- стий шлях. Нам обидом поборатися за руки і йти сіяти зерно. Щож, молоді ми ще, минула шойно двадцятка, та вже нині треба нам поставити собі одну-єдину мету на все життя і все життя до неї одної йти, хоч терням, хоч огнем. Аліке апа- ни, скільки то молодих авторів виступає, а як мало з них переживає бурі в негоді життя! Як багачко, слугачи вологу — губить свою честь.

— Отже присягати собі ось-тут під цими крі- сатими липами — де і в якому селі, а самі не знаємо того, — що висока думка, правда і краса будуть усе нашим найвищим законом, а нашим ворогом буде все зло, рабство і арібничковість, брехня слова й думки і погані вчинки. Присягати собі, що все підемо шляхом твого Прометей!

(Продовження буде.)

дабути, що слядок продукції вугля та гутиничо-залижних виробів, цих головних основ упрямляння краю підкочують а місяці ціле промишлеве життя, бо воно опирається саме на цих двох галузях продукції. Значить, не тільки світові тут причини, але і крім них і якісь інші, глибші причини кризи.

Цими головними причинами є надмірне обтяження усіх госп. галузей публічними данинами, тіснота на грошовім ринку і кредитові клопоти.

Часто можна почути твердження, що в Польщі деякі обтяження є декуди нижчі ніж в інших державах. Це правда. Та коли порівняємо їх з доходами, то вийде цілком навпаки.

Ось приклади:

Середній річний дохід у сусп. бюджеті виносив в 1927 р. на голову: в Англії 3.682 зол.; у Німеччині 1943 зол.; у Польщі 666 зол. — Витрати на виживання виносили на голову: в Англії 1472 зол.; у Німеччині 973 зол.; у Польщі 466 зол. Публічні чинитиби: в Англії 778 зол.; у Німеччині 479 зол.; у Польщі 90 зол.

Видно, що татарі у Польщі є в порівнянні до доходів у відсотках куди вищі, ніж в інших державах. До того ж забуваємо, що це було ще в 1927 році, а нині ситуація у нас куди гірша.

А щодо грошового ринку, то там тіснота вже така велика, що приватна дисконтна стопа доходять нині до 4 відс. у місячній розрахунку, під час коли в тому самому часі мин. року вона виносила 1½ відс., і була в порівнянні до чужих держав нині тоді за висока, а товар був за дорогий.

Офіційно стопа є значно нижча. Та що з того, коли векселів портфель Банку Польського вже так напичивілий, як ніколи досі і Банк мусять обмежувати кредитування, а навіть будівляний промисел заповидається у цьому році півковитим застоєм, бо Банк Господарства Красного не в силі дати його кредитувати. А на приватних кредитах будівництво не втримається.

Серед таких обставин ростуть кредитові клопоти, промисел не в силі виплатитися в умов платності за сиріци, ростуть векселів протести або згоди на прольонгати ростуть купельські невиклатності і меншають векселів обороти. Це захитує щораз більше довір'ям загальноцих доставців і вони стримують товарні кредити на отвертій рахунок, а вимагають векселівого жиро першорядних банків.

Ось така кинішня госп. ситуація. Це викликає занепад покупної сили між широкими масами населення, того найбільшого консумента промислових продукції, а в додатку найбільшого платника публічних данин.

Найяскравішим прикладом є занепад консумції тютюну і алкоголю. І так в листопаді 1928 року дали оба ці монополі на 7 мільонів золотих вищу квоту ніж в листопаді 1927 року. Від того місяця ця квота зменшувалася і дійшла до того, що вже в квітні 1929 року була вона на 4.6 мільонів зол. нижча ніж у квітні 1928 року. Цей помітний занепад консумції є найбільше наглядним доказом зубожіння широкіх мас.

Так твориться блудне колесо: падає промисел і торгівля, бо зубожіють консументи, а вони зубожіють, бо відпадають заробітки в торгівлі і промислі. І годі найти в цьому колесі точку спору, від якої належало би почати діло направи.

Тому в не диво, що з кожним днем відчувалася щораз більше поледерування у відпові-зальних чинників за госп. життя, ту і там повстає навіть хвилюва вальтова паніка.

Нині очі всіх звертаються на хліборобство, як на одну основу і надію у видержанні кризи. Та чи хліборобство витримає усі ті татарі?

М. Творидло.

Замах на губернатора Рузвельта.

В одному з почтових урядів Нового Йорку вкрито динаміт, який був у пуделку до цукорків. Це пуделко було адресоване до губернатора Нового Йорку Теодора Рузвельта, старшого сина покійного президента. Один з почтових урядовців побачив, що з пакета вибухається дим. Він розпакував його й побачив льонт та запальник. Йому почастіло вчасно перервати льонт і перешкодити вибухові, який мав би страшні наслідки, бо в поштовому відділі була маса людей.

Бомби в індуському парламенті.

В індійському парламенті, який засідав в Дельї, кинено 2 бомби в моменті, коли президент читав підписані а місяці, щоб виглосити промочу. Одна бомба впала на підлогу перед фінансовим радником колоніального уряду. Вибух бомби поранив кількох членів парламенту. Арештовано двоє мушун, що мали при собі бомби та револювери.

Мін. Світальський премієром?

Правдоподібний склад кабінету.

У добре поінформованих колах кажуть, що місцю створення нового кабінету одержить теперішній міністр освіти та піроісповідаль д-р Каз. Світальський. Крім того подають теж назвиша членів нового уряду. З давніших міністрів заредажати мають теки: мін. закорд. справ Залеський, мін. справ Складковський, справедливости Цар і мін. сусп. робіт Морачевський. Найважливішою справою є обсада теки мін. скарбу. Поінформовані кажуть, що міністром фінансів буде теперішній президент Банку Господарства Красного ген. Гурецький, але агадують теж сен. Галвіца. Теперішній директор департаменту мін-ства скарбу Станішинський був би віцеміністром скарбу. Інші знов кажуть, що Станішинський буде міністром промислу і торгівлі, бо теперішній мін. Квятковський не хоче остати на своїм становищі. Як нові особи мають увійти до кабінету полк. Пристор як мін. праці та сусп. опіки. Він один із найближчих співробітників марш. Пілсудського. Теку мін. хліборобства має одержати пос. Кішинський а ВВ., а теку мін. земельних реформ пос. Предельський (ВВ). Невідомо поки що доля теперішнього мін. почт і телеграфів Меданського, якого дуже поборює НД. Непевне теж, чи тепер мін. комунікації Кін залержить свою теку, та чи не перше на своє давнє становище дир. трамваїв у Варшаві.

У марш. Пілсудського мають відбутися наради при участі президента, держави, прем. Бартеля та будучого прем'єра Світальського. День 10. квітня принесе першу офіційну постанову про ліквідацію кріан. Польська Аг. Публ. твердить, що створення нового уряду треба сподіватися в четвер 11. квітня. Порішено вже, що покищо марш. Пілсудський не стане на чолі уряду з огляду на стан здоров'я. Мін. військових справ і далі буде марш. Пілсудський.

Сойм інтерв'ює у президента держави?

У посольських колах розійшлася чутки, що соймові партії задумували інтерв'ювати в явані з останніми подіями на політ. терені. Інтерв'ю мав би відбутися так, що марш. сойму Данишинський мав віділати през. Мосцінького.

Заповідь другого держ. перевороту?

Вилеське „Слово“ помістило статтю пос. Мащенича „Заповідь другого державного перевороту“, в якій автор стверджує, що єдиніція марш. Пілсудського є лише дальшою консеквенцією інтерв'ю з 1. липня. Прем'єрство Бартеля було лише спробою з боку марш. Пілсудського співпраці уряду з парламентом. Спроба не вдалася. Сойм увійшов у сліпу вулицю, обвинувачуючи мін. Чеховича, ухвалюючи рішучею бюджет, що є неконсеквенцією. Такий стан не може довго тривати. Тому треба сподіватися операції, що перетала б і тяжку недугу.

Похорон Апанасевича.

У понеділок відбудеться в Барановичах похорон Апанасевича. Похоронили його на т. зв. цивільні самовбивини. При похороні асистували в характері свідків два азм. урядовці. Жінку Апанасевича, яку були задержали в слідч. арешті, як обвинувачену в співучасті в убивстві, вивестили вже на волю. Дня 9. квітня Апанасевича відіхала до СРСР.

Нові арештування комуністів у Львові.

Львівська поліція далі переводила ревізії у членів „Компартії Зах. України“. Сконфусували багато пропаг. матеріалу прогидержавного змісту. Арештували теж шість інтелігентів, щодо яких стверджено тісну зв'язь із арештованими в неділю.

Король Борис у Гинденбурга.

Болгарський король Борис, який приїхав у Берлін інкогніто, відвідав президента Німеччини Гинденбурга. З королем був полк. Драганов і болгарський посол у Берліні Попов.

Війська Зл. Держав увійдуть до Мексику?

У військовому департаменті Зл. Держав уважають konieczним, щоб 10 тисяч військ увійшло на територію Мексику, межуючу зі Зл. Державами, себто зі ставом Арізона.

„Юнайтед Прес“ повідомляє, що на приказ департаменту війни патрулює зловис кордону 18 літанів, щоб перешкодити мексиканським лутунам перелітати кордон. Вони можуть користуватися зброєю. Відіслали повстанців, урядом мекс. відіслали та відіслали амер. війська на кордоні є у воєнному боєготовності.

Відгуки дня.

Історія про „того, що пише“ і його дім.

Ніде правди діти: письменник чи журналіст ім. Івана Франка таки дещо робить.

Хоче хтось бути „андрукованим“, приносить статтю, а її у редакції як возьмуть, як викрутять з води, як підб'ють, підліплять, підправлять і... стаття аж любо. Підпис, само собою, остається незмінений, хіба, що в ньому є якась стилістична похибка.

Де які збори, де які засідання, де які анкети, протестаційні віча, наради і паради — всюди „з уряду“ мусить бути „той, що пише“.

Ти — мовляв — тримаєш руку на живчику суспільного життя. Тримайжеж і тут!

Всі заяви, протести, поклики, заклики, навіть універзали — як не родяться, то бодай перероджуються в редакційній кузні.

— Напишіть щось підбадьорюючого! — кажуть люди. — Треба рушити сумління загалу.

І „той, що пише“ — рухає. Як може, як годен і... як на це дозволяють „обставини“.

— Ех! — кажуть, коли він уже написав — за слабо, абсолютно за слабо. Треба-б сильніше!

Пише сильніше...

Пише „Рідній Школі“, пише „Просвіті“, „Сокколам“, „Лугам“, і „Січам“, інвалідам, удовам і сиротам, театрам, музеям і бібліотекам, масло-і центр-союзам, банкам і агентурам... І пише і пише.

Вимагає світ від нього, щоб знав географію і гінекологію, політику і музику, історію і механіку, моди і філософію.

А коли випишеться або впаде з виснаження, то кажуть:

— Шкода! То був талант! І працюючий був! Тільки що-ж: невідраділи обставини...

Ми, українці, маємо м'яке серце на... похороні, або в дверях шпиталю.

От ті письменники і журналісти взяли і купили дім у Ямній „Оселя робітників пера“... Після душноі атмосфери, нехай хоч раз у рік хлипне „той, що пише“ свіжим повітрям, порадуеться веселим сонцем.

А має Ямня досить і повітря і сонця.

Пишу: купили, а треба читати: дали завадаток, пишу: дім, а треба читати: хатину.

Купили, значить, дім і тепер: „Жертуйте на дім письменника!“

Ждуть місяць, ждуть два... Ні ду-ду! Пишуть знову: „Жертуйте і т. д.“

Ні ду-ду!...

Приходжу раз до управи, а вона плаче. — Хто вмер? — питаю.

— Дім! Ще ніби не вмер, але вже ледві клигає.

— А якжеж жертви?

— Власне...

— А векселі?

— Власне, власне...

— Чекайте, може ще дасться що зробити.

— Ледві! — і знову в плач...

Пішов я з того місяця плачу, важку думу думуючи.

Неважко так трудно зворушити загаль? Загал може, але читачів ні!

Починаю:

Хто хоч раз, хоч на малу хвилю і хоч з одного могого фейлетону засміявся, нехай прише даток на „Дім Письменника“. Коли нема веселого інтерв'ю, то одинокий фейлетон може ще визвати усмішку. Отже признайтеся!

Думаю, що найдалі до місяця, ми, як не викупимо цілого дому, то бодай пів, як не пів, то бодай чверть, а як і то ні, то напевно хоч одно вікно буде залачене.

А коли мій заклик принесе успіх, то я вперше веміхнуся сам до нинішнього фейлетону, хоч він напевно не належить до ліпших.

Галактіон Чіпка.

Р. С. Кожному П. Т. Жертводавцеві облікую написати фейлетон на його асорога.

входячи до класу, а червани залишали для сушки. Є це бажане головно в добі дощів і снігу від 1-го листопада до 1-го квітня. Обіжник не згадує ще про другу причину різних недуг в усіх школах напрогати всього року: брудні руки. В кожній класі повинна бути вода для рук і мило, а кожний школяр повинен обов'язково бодай раз підчас шкільних годин мити руки і мати власний рушник.

— **Покарана артистка.** Два тижні тому варшавська артистка Горчинська прийняла від одного багатого панка грошевий дарунок, буцім-то наслідуючи (по своєму) гримашу Магдалини, щоб ці гроші жертвувати на будову дому для польських акторів. Союз артистів визначив у цій справі товаришеский суд, який розслідував справу виключив п. Горчинську на рік зпоміж своїх членів. За цей час Горчинська не зможе виступати в ніякій театрі.

— **Дорога газета.** Дирекція поліції в Лондоні видає свою власну „Поліційну Газету“. Ця газета виходить двічі на тиждень і друкує в п'ять тисяч примірників у власній друкарні дирекції поліції. Газета в продаж не йде й оголошень не приймає. Видання її коштує 50.000 доларів річно. Ця газета містить дуже багато знімків різних злочинців, за якими шукає англійська й міжнародна поліція, знімки викрадених дорогоцінностей, то-що. Тут є статті про різні питання по-

ліційної техніки та ради для починаючих детективів, приміти арештантів, які втікли з в'язниць... Досвід показав, що ця газета дуже допомагає поліції боротися зі злочинцями і тому рішено видавати її щоденно.

— **Доля сестри б. царя Вільгельма.** Недавно в Болі відбулися дуже бурхливі збори віртелів сестри бувшого німецького царя Вільгельма, тепер пані Зубкової. Збори вияснили, що пасивні пані Зубкової дійшли до 660.000 марок, а активів нема жадних. Віртелі енергійно заперестували проти того, що пані Зубкова далі живе в палаті Шамбург, за яку платить 9 тисяч марок місячно й тримає 6 чоловік служби. Збори віртелів ухвалили виселити паню Зубкову з палати й оселити її в умебльованих кімнатах, лишивши їй одну служницю. Гроші на життя буде пані Зубкова одержувати від комітету віртелів. Голова зборів сказав: „Ми не можемо допустити, щоб вона голодувала“. Сам пан Зубков перебуває тепер у Монте Карльо і збирається звідти їхати до Голівуду, де хоче виступати в кіно.

— **Цілуни в парламенті.** Спікер англійської палати громад має розв'язати тяжку проблему: чи можна цілуватися в палаті громад, не порушуючи вікових традицій британського парламентаризму. Жінки-посолки досі виталися між собою, як і їх мужеські колеги, подаючи собі руки. Та тепер повстав небувалий прецедент: у складі

палати явилися дві подружні пари. Недавно один посол робітників Дольтон, виїздячи з Лондону, прощався в салі зведення зі своєю жінкою, теж посолокою, й прилюдно поцілував її. Інші послы, які бачили цей поцілунок, знайшли, що такий вчинок порушує парламентарну традицію й поскаржилися спікеру. Спікер тепер не знає, що робити, й хоче тепер поставити цю справу на загальне обговорення палати: чи може жінка цілуватися з чоловіком у парламенті, коли вони обое послы?

— **1000-літній парламент.** Цього року Ісландія буде святкувати тисячеліття свого парламенту. Ще 930 р. Ісландці виробили свою конституцію, яка досі має силу й тоді вибраних своїх 36 послів. Цей парламент іменує також міністрів, яких ч. 3. Ісландія є автономною державою в складі данської держави й має в данській раді міністрів у Копенгагені свого окремого міністра.

— **Перший Весняний Вечір.** отриманий з музично-вокальною програмою та товаришескими сходами улажує для своїх членів і запрошених гостей „Тов. Українська Захоронка“ у Львові, в суботу дня 13. ц. м. в залах „Української Бесіди“. Атракцією вечера буде вибір місць Львовянки і містер Львовянина. Буфет у власнім заряді. Для п. „ремістів“ окремі столики. Початок о год. 8 веч. 1791 1-3

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Миський театр:
Середа 10-го, г. 7:30 веч. „Богема“ опера Пуччіні. Виступ п. Лебінської.
Четвер 11-го, г. 7:30 веч. „Двох панів Б.“

Кіна.

„Аполло“. „Дана в злочині ч. 13“ з Гретой Гарбо.
„Лев“. „Богині спокус“.
„Оая“. „Люб не ділю“.
„Палас“. „Танечниця з Москви“.
„Пан“. „Тіка гарему“.
„Фатанорган“. „Скитання книжки Тру-бачки“.
„Химера“. „Криза“.

Програма радіо.

Четвер 11-го.

Льондон (538). 20:45 Концерт „Еолія Пакер“.
Париж (1741). 15:45 Симфонічна музика. 18:35 Пате.
Берлін (475,4). 20:00 Пасторала Генделя і ханта Баха.
Мюнхен (536,7). 20:00 Симфонічний концерт.
Відень (319,9). 20:05 „Афродита“ і „Гайденора“ опери Оберлейтнера.
Мілан (504,2). 18:00. Джазбанд. 20:30 „Сафо“, опера Пуччіні.
Рим (413,8). 20:45 Симфонічна оркестра „Заратустра“ Р. Штрауса.
Прага (343,7). 19:30 Симфонічний концерт Флягармоні.
Будапешт (345). 12:05 Чиганська музика. 17:40 Опера оркестра.
Москва (1442,3). 19:40 Симфонічний концерт.
Харків (1686). 18:30 Трансмісія з київської опери.
Варшава (1395,1). 17:35 Сучасна музика. 20:30 Концерт оркестру. 21:30 Трансмісія музики.

Пятниця 12-го.

Льондон (538). 21:00 Симфонічна оркестра.
Париж (1741). 18:35 Пате. 20:30 Концерт Лепарі.
Берлін (475,4). 20:30 Радіооркестра.
Мюнхен (536,7). 19:15. Концерт мажористів.
Лейпциг (361,9). 20:00 Опера Генделя.
Штутгарт (374,1). 18:45 Опера музика.
Рим (413,8). 20:45 „Паталіні“ Лесара.
Мілан (504,2). 20:30 Симфонічний концерт.
Відень (319,9). 20:00 Народна австрійська пісня.
Будапешт (345). 12:40 Чиганська музика.
Київ (775). 19:00 Легка музика.
Москва (1442,3). 16:00 Класична музика. 20:00 Літературна пятниця.
Харків (1686). 18:30 Етнографічний концерт.
Варшава (1395,1). 17:35 Концерт в опері „Оая“. 20:15 Симфонічний концерт.

..ХТО

СЗШ
МІЛОЗЛІВЦІ
УЖИВАЄ-ТОЙ ЗАХОПЛЮЄТЬСЯ НИМ

Спішіть з численно членських вкладок до Т-ва „Прогресс“, нехай ні одного не буде між нами, який не став би в ювілейному році його членом.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає.

Учений III. Держ. ем (нар. у Львові) запрошують на Концерт в честь Тараса Шевченка, який відбудеться в четвер, дня 11. квітня о год. 7. веч., в залі Музичного Інституту ім. Лисенка 1780 2-2

Товаришів, які в році 1917-18 ходили до VII класу головного заведення акад. гми, у Львові зовуть предати до відома на адресу тов. Р. Малишевського, Львів ул. Гаубока 21 — чи візьмуть участь у товаришескому Зліті, який відбудеться 19. мая н. р. у Львові. — Богдан Малишевський, Мил. Пеланський, Роман Малишевський 1781 2-2

Оголошення. Наданнямий Загальний Збірник Радика Т-ва „Український Центральний Комітет“ у Львові відбудеться дня 14-го квітня 1929 р. в залі Т-ва „Бесіда“ (Народний Дім) в часі збору Управи. Початок в годині 9 ранку. Головоюючий У. П. К. Петро Холодний.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає.

ВІЛІЯГОВІ ЯНЦІ імпортують червоних „Rhode Island“ по 4 зол. штука продає П. Котельник. Львів поч. опр. 106. При бажанні законна пошук жалати офіції. 1785 2-3

МАНІ бранцетни, танок (шну) вкритерію поручає делішо Данил Бровскі. Франківська, Львів (Потель Жорж), Тел. 7-09. 1863 3-2

БОГДАНІВКА — ІЛЬІВ, вулиця Церковна 23 негайно до видавця в своїй мілі 2 пошти, нерешеної музика, або пошти музика на 10 пов. Ільвіно триваю. Інформація на місці. 17-8 1-1

КУЗЬМА АДАМОВСЬКИЙ, в Сильнін-ку в Базі орду пов. Ліса, уневаж-не загублений Dowd tozawozi kolia № 320.705 Serja C. виданий у Ноаі мі-товий 21. VI. 1918 і сйоним інспектором коней в Перемішл. Опис коня: валат, ур. 1922 р. віріт 135 см. шпаконатий зі звязкою на чолі, здатний до табору. 17-6 2-3

СПІЛЬНИКА на 1.000 доларів повую-ку до доброспелуучого інтересу. Адм. Дла під „Інтерес“. 1778 2-2

МІКОЛА МАЩЬКО, син Тимка і Ени уроджений в р. 1884. в Шчлі пов. Яворів уневажне загублену військову виписку видати через ПКУ. Городок Ягайлонський. 1784 2-3

ПАНХОХИ, Пікаринти, Рукавички і Тонкотажі поручає Геврий ЖИВЧАК, вул. Кіліньського 1. 1723 6-15

ПРОСВІТАНСЬКИЙ ГІМН Я. Яро-славенка і шаний хор в загальному укладі, партитура з подвійними голосами за 2 зол. виписка кожної нитгарні „Тор-рар“, Лав. вул. Осолінська ч. 6. 9-0

ГОДИННИК ВАПІ буде наладити на-правлений в найбільшій годинникар-ській робітні Івана Зольтепиряка Львів пл. Марійська ч. 3 — 3 пров. ви-просимо репарирні прислати поштою — Старомодні давні годинники, перепо-блемо на руки. 1 6 155-7

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає.

Спеціаліст безу летіла, серця і мозку

Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
Перевіщення Рентгеном. 8-3

МЕБЛІ стили селі, першорядних виробів: сивані, італій, салони і м'яскі повоі п'яч — поручає фірма:

БРИК І ГРИНЕР Львів, Ягайлонська 24 (Близько Жоржівського). Тел. 21-76. 1710 3-3

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра ФРАНЦОЗА, одинокий радикальний і випро-бований середняк (натираний) на

РЕВМАТИЗМ

колько з причини пере-студії, на пострилі, ісхис і т. п.

Жалати в антикал. Жалати в антикал.

Вибір і головна опіажа.

АПТИКА МІКОЛАША

ЛВІВ, КОПЕРНИКА Ч. 1.

870 41-2

Найдешевше у Львові

заведення гафтів і плісокання

СТАРОГО МІЛЛЕРА

Ринок 18. І. поз.

над Аптикою. Телефон 69-15 викомуч

Гафти, мережки, ендльовання,

париські пліси в 42 взорах.

1771 2-3

Звичайні Загальні Збори „Народної Лічниці“

відбудуться 25-го квітня н. р. (пятниця) в год. 6-й веч. в доміці Т-ва „Зора“ при вул. Віроменської ч. 25.

П'ять електорів програми:

1. Отворення Зборів.

2. Ничетання протоколу останніх За-гальних Зборів.

3. Заг. Дирекції з діяльності і каси за рік 1928 і червотрік 1929.

4. Заг. Контрольної Комісії.

5. Вибір голови і членів Ради.

6. Зміна статуту.

7. Вис. гня. 1789 1-1

За Управу „Народної Лічниці“:

Володимир Дециньвич, голова.

д-р Тит Бурачинський, за секретара.

Присудайте передплату!